

Kader en handreiking voor monitoring door (realisatie) projecten in het Markermeer-IJmeer

In de Rijksstructuurvisie Amsterdam-Almere-Markermeer (RRAAM, 2013) wordt een *Toekomst Bestendig Ecologisch Systeem* (TBES) geschetst als het gewenste toekomstperspectief voor het Markermeer-IJmeer. Door het TBES ontstaat een kwalitatief hoogwaardige leefomgeving met aantrekkelijke natuur en ruimte om de gewenste ruimtelijke en recreatieve ontwikkelingen mogelijk te maken. In de Bestuursovereenkomst RRAAM (november 2013) zijn door betrokken partijen nadere afspraken gemaakt over de TBES-monitoring.

De Stuurgroep Markermeer-IJmeer (SMIJ), ingesteld op basis van de Bestuursovereenkomst RRAAM uit november 2013, heeft besloten (september 2015) om een monitoring-kader aan de projecten aan te bieden dat ingaat op techniek, databeheer, recreatief gebruik, kosten en openbaarheid. Deze notitie beschrijft dat kader.

Uitgangspunt voor het "kader" zijn de gangbare RWS richtlijnen voor monitoring. Daarnaast wordt de projecten gevraagd om te voorzien in de monitoring van het (recreatief) gebruik van het gerealiseerde object, ook na aanleg. De verzamelde TBES gegevens worden aan de SMIJ voorgelegd en vervolgens openbaar beschikbaar gesteld, uiterlijk in het jaar direct volgend op het meetjaar. De kaders worden niet dwingend opgelegd, maar aanbevolen.

De Stuurgroep Markermeer-IJmeer vraagt aan de (realisatie) projecten in het Markermeer-IJmeer om de eigen, voor het project benodigde monitoring, zodanig in te richten en aan te passen, dat deze goed aansluit bij het volgen van de voortgang ten aanzien van het *Toekomstbestendig Ecologisch Systeem* en gebruikt kan worden bij het opzetten en doen functioneren van een *ecologische boekhouding*.

Voor het volgen van de voortgang van het TBES zijn onderstaande "ecologische pijlers" relevant:

- zones met helder water langs de kust;
- een gradiënt in slib van helder naar troebel water;
- land-waterzones van formaat;
- versterkte ecologische verbindingen.

Daarnaast wordt de projecten gevraagd om te voorzien in de monitoring van het (recreatief) gebruik van het gerealiseerde object, ook na aanleg.

Dit vergt in redelijkheid een afstemming van de monitoring van "uw project" aan:

- de reguliere, reeds bestaande monitoring (MWTL, KRW, N2000);
- de monitoring door andere projecten in het Markermeer-IJmeer;
- de door de SMIJ afgesproken pilotperiode voor een monitoringsimpuls (zie pagina 2)

Handreiking hierbij wordt verder geboden door:

- Het Deltares rapport over de monitoring van doorzicht en gerelateerde parameters in het Markermeer-IJmeer (Noordhuis & Blaas, 2016). In dat rapport zijn 3 ambitieniveaus voor de monitoring onderscheiden, waarvan het 3e niveau, gericht op systeemkennis, nodig is om invulling te geven aan de ecologische boekhouding.
- De door Grontmij opgestelde Thermometer Markermeer-IJmeer, Stand 2014. (Mouissie, 2015) waarin met "deelthermometers" de toestand van het Markermeer voor KRW, N2000 en TBES pijlers is weergegeven en aanbevelingen voor aanvullende monitoring zijn gedaan.

Ten aanzien van de wijze van monitoring wordt gevraagd om aan te sluiten bij de RWS kaders voor projectmonitoring. Hiervoor wordt verwezen naar:

- De Rijkswaterstaat Standaard Voorschriften voor monstereisen en meten ten behoeve van het programma Monitoring Waterstaatkundige Toestand des Lands (MWTL) (zie:

<http://www.rijkswaterstaat.nl/water/waterdata-en-waterberichtgeving/metingen/meten-bij-rijkswaterstaat/rijkswaterstaat-standaard-voorschriften.aspx>

- De “Richtlijn Projectmonitoring: Inrichtingsprojecten Rijkswateren.” (Bak, Liefveld & Van Splunder, 2013) waarmee in opdracht van Het bestuur van Rijkswaterstaat is aangegeven hoe de projectmonitoring in de Rijkswateren geüniformeerd wordt.
- De Werkwijzer Monitoring die via Intranet en bij RWS WVL (intern RWS) beschikbaar is. Er is een werkwijzer gericht op zoutwaterprojecten en een concept werkwijzer voor zoetwaterprojecten. Voor diverse generieke onderwerpen bieden deze werkwijzers een helpend en uniformerend kader.

Uitgangspunt bij deze handreiking is dat de *gezamenlijkheid* voor al de projecten noodzakelijk is om de vereiste kwaliteit in monitoring en evaluatie te bereiken en uiteindelijk kosten bespaart en de effectiviteit van de inspanningen aanmerkelijk vergroot.

Monitoringsimpuls

Het gaat hier om de periode 2016 – 2018 waarin een tijdelijke intensivering plaatsvindt van de inspanning op monitoring naar ontwikkelingen in het systeem. Dit omvat in hoofdzaak:

- Uitbreiding van rapportage en bereik van waarnemingsvluchten
- Spectraalmetingen waarnemingsvluchten en projecten
- Extrapolatie doorzicht middels
 - satellietwaarnemingen
 - modellering morfologische effecten van projecten
 - middels traject-metingen op meetschip RWS in MWTL Markermeer-ronde
- Toepassing van Flowcytometer
- Stimuleren publiekswaarnemingen doorzicht
- Monitoring en gegevensverwerking i.s.m. Kennis- en Innovatieprogramma Markerwadden
- Opnamen mosselen
- Kwaliteitsmetingen bestaande meetpaal, extra meetpaal.

Deze intensivering wordt gevolgd door joint fact finding en evaluatie op basis waarvan een optimalisatie zal plaatsvinden.

Verwijzingen

Noordhuis, R. & M. Blaas (2016):

Monitoring van doorzicht en gerelateerde parameters in het Markermeer-IJmeer. Deltares, Utrecht. In opdracht van RWS. Kenmerk 1221256-000-ZWS-0008.

Mouissie, A.M. (2015):

Thermometer Markermeer-IJmeer, Stand 2014.

Grontmij Nederland B.V., Houten. In opdracht van Provincie Flevoland. Referentie GM-0170328 – revisie D2.

Bak, A., W.M. Liefveld & I. van Splunder (2013): Richtlijn Projectmonitoring: Inrichtingsprojecten Rijkswateren. Bureau Waardenburg en RWS WD in opdracht van RWS. Lelystad. Rapport nummer 13-262. Versie 2.